Pelikán

Novosadský občasník

14. ročník 2. číslo December 2017

Už sú tu opäť dni vianočné, do sveta kričia zvony polnočné.
V tomto čase zázračnom prajeme Vám veľa lásky a pohody pri stole spoločnom.
Nech sa Vám pod stromčekom splnia Vaše sny, aby Vás čakali už len krásne a šťastné dni.
Aj veľa síl želáme do nového roku, aby Vás šťastie sprevádzalo na každom kroku,
a len dobrí ľudia stáli po Vašom boku.

Milí čitatelia,

aj v tomto vydaní nášho občasníka sa Vám pokúsime poskytnúť užitočné informácie, nové inšpirácie alebo podnety na povzbudenie. Rada by som k tejto pestrej ponuke prispela svojim článkom.

V týchto dňoch sme najintenzívnejšie vnímali prebiehajúcu **rekonštrukciu budovy obecného úradu.** Dovoľte mi poďakovať sa za trpezlivosť a spoluprácu všetkým zamestnancom firiem, ktoré sú v budove našimi nájomníkmi. Zvýšená hlučnosť a prašnosť, ako aj náročné presuny do dočasných priestorov si vyžadovali väčšie úsilie na vykonávanie svojich povinností. V tejto súvislosti treba poďakovať aj zamestnancom obecného úradu za ochotu pri presunoch materiálov nielen obecného úradu, ale aj ostatných firiem. Svoju vďaku chcem vyjadriť aj našim seniorkám, ktoré pomohli pri upratovaní týchto priestorov. Klienti pošty, lekárne, stomatologickej ambulancie, ale aj nášho úradu, ktorí dokázali vnímať situáciu s porozumením a dodávali nám svojimi povzbudeniami silu túto náročnú situáciu zvládať, si tiež zaslúžia veľké poďakovanie. Treba pripomenúť, že do tohto projektu sme sa museli pustiť najmä pre statické problémy našej budovy. Prínosom rekonštrukcie by malo byť nielen vyriešenie týchto nedostatkov, ale aj nižšie náklady na energie. Verím, že nás moderne a kvalitne zrekonštruovaná budova bude tešiť a že bude užitočne slúžiť našim potrebám.

V budove z**dravotného strediska** v časti využívanej na detskú ambulanciu sme svojpomocne odstránili omietky, vydezinfikovali murivo a v súčasnosti nanášame nové omietky. Po dokončení týchto prác bude opäť tento priestor slúžiť na pôvodné účely. V záujme obnovy činnosti lekára pre dospelých komunikujeme s lekárom, ktorý by bol ochotný u nás pôsobiť, avšak kvôli administratívnej náročnosti tohto procesu musíme byť ešte nejaký čas trpezliví.

V októbri tohto roku sme podali žiadosť o dotáciu na **vybudovanie vodovodu** na Kotrbále a v Cerovinách a na **úpravňu vody** na vodný zdroj v Sile. Prebehla administratívna kontrola projektu a v najbližších mesiacoch bude prebiehať jeho odborné hodnotenie. Ide o novú výzvu, ktorá bola vyhlásená Ministerstvom pôdohospodárstva SR a je zameraná na skvalitnenie zásobovania obyvateľstva pitnou vodou. Takto definované podmienky umožnili do projektu zaradiť aj úpravňu vody na odstránenie mangánu. Zatiaľ takýto projekt nie je zrealizovaný na žiadnom vodnom zdroji slúžiacom na zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou, aj keď problémy s vysokým obsahom mangánu má veľa obcí na Slovensku. Z tohto dôvodu sa nemáme s kým poradiť o prevádzkových nákladoch. Úpravňu vody s takouto technológiou má nainštalovaný závod BIA, ktorý sa nachádza v priemyselnom parku v Čabe a sú s ňou spokojní. Budeme vyvíjať maximálne úsilie, aby spokojnosť bola aj na strane odberateľov pitnej vody u nás.

V minulom čísle som Vás informovala o podaní projektu zameraného na **rekonštrukciu budovy materskej školy**. Detailnejšie som sa tomu, čo bude predmetom rekonštrukcie venovala v minulom čísle, preto mi dovoľte v tomto vydaní len krátke pripomenutie aktivít v rámci tejto rekonštrukcie: pristavenie jedálne pre žiakov základnej školy, rozšírenie kuchyne a jej skladových priestorov, vybudovanie bezbariérových vstupov, prekládka kanalizačného potrubia, rozšírenie kuchyne, úprava povrchu strechy a jej zateplenie, ako aj zateplenie celého objektu. V súčasnosti máme podpísanú zmluvu o poskytnutí dotácie. Rovnako, ako pri rekonštrukcii budovy obecného úradu sa tešíme z nášho úspechu, avšak rekonštrukcia bude vyžadovať veľkú trpezlivosť učiteľov, prevádzkových zamestnancov a rodičov. Našou spoločnou snahou je skvalitnenie ich fungovania, preto dúfam, že dočasné zníženie komfortu nás neodradí.

Máme podanú žiadosť o dotáciu na **vybudovanie IKT učebne** do základnej školy (učebňa zameraná na výučbu práce s počítačom) v rámci výzvy Ministerstva pôdohospodárstva SR. Napriek skutočnosti, že sme projekt podali ešte v lete 2017 a vo výzve je inštrukcia, že projekty budú vyhodnotené do termínu 35 dní, do dnešného dňa nemáme žiadnu informáciu o procese hodnotenia.

Snažíme sa maximálne využiť obdobie, v ktorom je ešte možné získať zdroje z EÚ. Po roku 2020 je predpoklad, že nebude možnosť čerpania takýchto dotácií, kde sa dajú získať financie vo väčších objemoch. Preto v súčasnosti musíme minimalizovať ostatné výdavky, aby sme mali zdroje na spoluúčasť a neoprávnené výdavky projektov. Verím, že v tomto spoločnom úsilí vytrváme a dokážeme spoločne nájsť zdroje na uspokojenie ostatných požiadaviek iných dotačných mechanizmov, ako z obecného rozpočtu.

K blížiacim sa vianočným sviatkom mi dovoľte nám všetkým zaželať pokojné prežitie tohto obdobia a do nového roku nám všetkým želám veľa zdravia a najmä veľa dobrých skutkov spojených s dobrým slovom.

Silvia Halovníková

Milí naši čitatelia,

aj Vám sa zdá, že nám tie roky ubiehajú čoraz rýchlejšie? Ani sme sa nenazdali a už sa opäť rok chýli ku koncu. Sme radi, že sme plynutie tohto času mohli prežívať spolu s Vami. Dúfame, že ďalší rok bude zase o niečo lepší a pôjdeme stále iba dopredu. V tomto predvianočnom čísle si zhrnieme druhú polovicu roka 2017, ktorá bola plná zaujímavých akcií, stretnutí a noviniek. Najväčšími akciami boli Letná slávnosť v parku, Novosadská brázda opäť sprevádzaná dažďom, ale aj Šarkaniáda. Tento rok počasie šarkanom prialo a na oblohe sa ich zdvihlo niečo cez rovných 50 kusov. V parku pri obecnom úrade zase vyrástla knižná búdka a v októbri sme mali tú česť usporiadať posedenie pre starších v našej obci, ktoré bolo plné silných zážitkov, lásky a hlavne úcty. Samozrejme, konalo sa tu toho viac, stačí zalistovať a prečítať si.

Redakcia Pelikánu sa touto cestou ospravedlňuje za chybu Marte Šunderlíkovej. V minulom občasníku sme pri článku „Športové hry seniorov a ich postup“ uviedli nesprávne meno. Ospravedlňujeme sa ešte raz za chybu.

redakcia

Občasník – vydáva Obec Nové Sady, IČO: 00308340. Pripravili: Emília Krčmárová, Eva Marečková, Peter Náhlik, Ivana Tomanová. Sídlo vydavateľa a adresa redakcie: Obecný úrad, 951 24 Nové Sady 177. Tel.: 037/7894863, e-mail: obecnyurad@novesady.sk, internetový portál: www.novesady.sk, Evidenčné číslo: EV 3740/09, ISSN 1339-1739, Grafická úprava a Tlač: Adverti, s.r.o. - Mgr. Patrik Mareček

ČÍTANIE NA POKRAČOVANIE

NOVOSADSKÉ ČRIEPKY HISTÓRIE OD ROKU 1936

Radostne možno koštatovať, že miestna osvetová komisia plní svoje poslanie. Stará sa pečlive o kultúrne povznesenie dedinky vychováva občanov a vzdeláva. Treba tu zaznačiť, jak milo prekvapila celú verejnosť tohto roku vybudovaním pomníka padlým vo svetovej vojne. Teda aj naša dedinka už má vybudovaný pomník padlým. Skveje sa na ňom nápis: „Slzy a žiaľ pominú, vdaka a spomienka na vás trvaj večne“ a sú tam vyryté mená mŕtvych hrdinov:

Ján Arbert, Martin Beňo, Jozef Bűchler, Alexander Funka, Ján Halík, Štefan Halák, Michal Horváth, Michal Chovanec, Tomáš Chovanec, Dominik Klimo, Andrej Líška, Ján Marchalín, Michal Michalík, Ján Naď, Gustav Oriš, Štefan Panský, Juraj Repka, Michal Roháč, Štefan Vŕbik a Ing. Viktor Weis.

Pre umiestnenie tohto pomníka so zreteľom na tunajšie pomery vybraný bol obecný verejný priestor, nachádzajúci sa asi v prostriedku obce, ktorý posiaľ jako neužitočný, močiarovitý + bol len zárodkom a rozširovateľom rozličných chorôb. Že práve tento pozemok bol vybraný pre tento cieľ, dôvodom bolo, aby tento neestetický vzhľad obce bol zmenený, aby obec naša bola okrášlená a tak občianstvo ponúkané k tomu, aby si tiež okrášľovalo svoje záhradky, priestory pred svojimi domkami a týmto prispelo k tomu, aby spoluprácou nás všetkých vybudovali sme si svoju obec Ašakerť v uhľadení a peknú dedinku. Tento neúhľadný priestor ohraničený bol drôtenou ohradou, vodné pramene svedené do nádrže, utvorenej v prostred pozemku, ktorá bola vymurovaná a ktorá na prípad potreby v čase požiaru bude pre hasiace práce neoceniteľnou. Povrch tohto priestoru bol riadne urovnaný a vôkol vysadený lipami v počte 20 kusov, pri obecnej ceste vymedzené miesto pre postavenie pomníka padlým vo svetovej vojne a do rohov tohto vysadené smútočné vŕby v počte 4 kusov. Pre prístup na tento priestor vybudovaný bol železobetónový mostík z obecnej cesty. Prevedením všetkých týchto prác zriadený bol malý obecný verejný sad, ktorý nielenže v značnej miere okrášlil našu obec, ale aj zostane názornou pamiatkou pripomínajúcou ďalšiemu potomstvu svornosť a porozumenie terajšieho občianstva. Pre uskutočnenie tohto cieľa našla miestna osvetová komisia tak u obecného zastupiteľstva ako aj u všetkého obyvateľstva obce bez rozdieľu národnost, stavu a náboženstva plného porozumenia a len tomuto možno ďakovať, že toto dielo sa za jeden rok ľahko uskutočnilo. Isteže viac bolo pohnútok pre tento krásny, krásny čin. Najprv bol to ušlachtilý cit vďačnosti a lásky k tým, ktorí za nás obetovali životy. Pekne je to vyslovené v onej proklamácii miestnemu obyvateľstvu : „Chceme aj v našej obci v Ašakerti uskutočniť a radosť učiniť tej našej svätej povinnosti, že svojich, vo svetovej vojne padlých spoluobčanov, otcov, bratov, a synov nielen pre nás terajších, ale aj pre ďalšiu generáciu si v piete a vďačnosti zachováme. Chceme, ako to činia už skoro všetky obce k ucteniu svojich padlých a ich pamiatky. Vybudovať pomník padlým v Ašakerti, ktorý na veky bude hlásaať, že si ich vážime a že na nich nezabúdame.“ Potom miestna osvetová komisia mala na ume aj to, že vybudovanie pomníka padlým má pre občanov ďalekosiahly význam výchovný. Nielenže sa tak posilňuje láska k rodnej hrude, vykúpenej krvou našich najbližších, nielenže sa tak pestuje a obnovuje spomínanie na veľkých našich mŕtvych, ktorých smrť priniesla nám slobodné žitie, ale utužuje sa tak aj na budúce brániť si svoju krajinu a keď to bude treba, po príklade týchto mŕtvych hrdinov znova položiť životy za vlasť. V takomto smysle niesly sa aj oslavné reči na oslavách z príležitosti odovzdania verejnosti pomníka padlým vo svetovej vojne a obecného verejného sadu dňa 6.mája popoludní o štvrtej hodine. Boly to milé, veľmi milé oslavy. Bol slnečný, príjemný deň. Prišly ľudu aj z okolia. Bolo tu školstvo, úrady, hasiči. Pomník posvätil vdp. Jozef Mihalkovič, správca rím. kat. fary, a povedal hlbokú, obsažnú reč. Po ňom ujal sa slova ev. p. dekan Ladislav Záturecký a rečnil dlho a dojímavo, tak ako to už len on vie. Krásny prejav mal aj veľactený pán okresný náčelník z Nitry Rudolf Halachy. Význam, prácu, borbu, utrpenie, boje a smrť našich padlých výstižne ocenili slávnostní rečníci p. okresný školský inpektor Matej Miškóci, p. poslanec Teplánsky a p. poslanec Turček. Potom slávnostne bola odhalená legionárska plaketa a školské dietky recitovaly priliehavé básne. Roztomilú túto slávnosť zakončily zástupy spontánnym mohutným zaspievaním národných hymien.

Cesty v dedine sú zlé. Keď príjde dážď, to je ozajstný kríž prejsť cez ulice, ktoré sú naplnené blatom. To vraví každý návštevník našej dedinky, že cestovanie tadiaľto je ozaj úmorné. Preto predstavenstvo obce za vedenia obvodného notára p. belu Kneppa aj v tomto ohľade sa pečlive stará o nápravu. Každý rok všetky cesty sa postupne opravujú štrkovaním, a tohto roku dala sa do poriadku cesta, vedúca od Krčmárov ku ev. a v. cirkevného sboru v Ašakerti poďakoval sa predstavenstvu obce zaúpravu tejto cesty týmto listom:

Vážené predstavenstvo obce Ašakerť,

Ráčte v láskavú známosť vziať, že presbyterium a celocirk. účtovný konvent ev. a v. cirk. sboru v Ašakerti dňa 9. a 16. januára 1938 jednohlasne niesli uzavretie, že: Predstavenstvu obce i zastupiteľstvu, tak jednotlive ako i celku, vyslovuje sa naprostá vďačnosť za pozornosť, ktorá umožnila úpravu cesty vedúcej do školy a ev. chrámu. Čo najsrdečnejšiu vďaku vyslovujúc slovutnému páru vedúcemu notárovi a p. starostovi zvlášť, Božieho požehnania želá na všetkých občanov bez rozdielu náboženstva, pracujúcich za rozkvet slávnej obce pomocou činorodého zastupiteľstva.

V r. 1938 plánuje sa úprava cesty, vedúcej ku katolíckemu kostolu. Treba ešte poznamenať, že okrem vybudovania pomníka padlým a obecného verejného sadu dedinka naša je okrášlená čerešňami vysadenými po uliciach na oboch stranách.

Pokračovanie v ďalšom vydaní občasníka.
Zdroj: Pamätná kniha obce Ašakerť. Text neprešiel jazykovou úpravou, zámerne sme ho ponechali v pôvodnej verzii.

HISTÓRIA OBCE SILA OD ROKU 1930

Dobrovoľný hasičský sbor. 1. septembra založený bol v tunajšiej obci z popudu vedúceho notára v Ašakerti Bela Kneppu dobrovoľný hasičský sbor. Sbor pozostáva z 12 činných členov. Veliteľom je Gašpar Andacký, námestníkom veliteľa Ján Hurta, tojomníkom a pokladníkom Eliáš Pinkava a ostatní členovia bez funkcie sú títo : Jozef Páleník, Michal Daniš, Vojtech Bošanský, František Fuska starší, František Fuskka mladší, Dominik Fuska, Teofil Matejička trubač, Cyril Vanko.

Vzdelávateľom miestneho hasičského sboru je Ernestína Kovačiková, kedže správca učiteľ dr. A. Zvalo koná od 1. októbra vojenskú prezenčnú službu v Trenčíne. Na jeho miesto je ustanovená do konca školského roku 1936/37 výpomocná učiteľka Jozefina Woidigová z Bratislavy.

V tomto roku bola založená v obci i civilná protiletecká ochrana. Veliteľom je ustanovený Martin Plačko. Ľud vážne chápe vec, v hojnom počte zúčastňuje sa prednášok, ktoré koná E. Kovačiková, poverená správou školy. I samaritánsky kurz bol tohto roku usporiadaný.

Rok 1937

Rok tento prechádza v znamení nie príliš priaznivého počasia. Dažde boly časté a tým, že zem nestačila vodu vsakovať a riečka Radošinka, doteraz nie regulovaná, vodu odvádzať, boly silské i čabské lúky po celý rok pod vodou. I polia v blízkosti sa nachádzajúce nepriniesly následkom toho žiadanú úrodu. Bolo by na čase pomýšlať s regulovaním Radošinky. I blata toho roku zažili

občania práve dosť. Starí pamätníci spomínajú, že od nepamäti nezažili toľko vody.

Miestny dobrovoľný hasičský sbor zakúpil si divadelné javisko, ktoré v mesiaci marci shotovil tunajší stolár Karol Dolný, bývajúci však v Ašakerti. Za vyrovnania dlžôb, ktoré tunajšiemu hasičskému sboru zakúpením divadelného javiska povstaly a za účelom ich zaokrytia zahrálo sa na Veľkú Noc divadelné predstavenie „Kliatba“ od Ferka Urbánka s veľkým úspechom. Kedže však dlžoby čistým výťažkom ešte neboly kryté, pristúpilo sa ihneď k cvičeniu druhého kusa od toho istého autora „Pani rychtárka“, čo sa zahrálo na Sv. Ducha.

V mesiaci apríla previedla obec spoločne so školou stromkovú slávnosť. Pri soche sv. Anny zasadená bola mladá lipka. Od 1. septembra toho roku učí miesto výpomocnej učiteľky Joz. Woidigovej výpomocná učiteľka Irena Záborská z Nitry.

I naša malá dedinka rovnako s celým národom pocítila stratu milovaného prezidenta Osloboditeľa. Občania zúčastnili sa tryzne konanej spoločne s Ašakerťou, kde ich dietky zo školy s kytičkami v ruke nasledovaly. Reč predniesol ev. dekan Ladislav Záturecký. Pomník padlých topil sa v kvetoch.

V tomto roku i terajší rychtár Štefan Hurta vzdáva sa pre chorobu svojho úradu. Zastupuje ho do nasledujúcich volieb podrychtár Martin Plačko.

Civilná protiletecká ochrana po osvojení predchádzajúcej teorie pristúpila k prevádzaniu praxe. Vážne berú občania svoje úlohy a vážne ich aj vykonávajú. Letecké poplachy a opatrenia proti nim boly prevedené takmer bezvadne.

Pokračovanie v ďalšom vydaní občasníka.

Zdroj: Pamätná kniha obce Sila. Text neprešiel jazykovou úpravou, zámerne sme ho ponechali v pôvodnej verzii.

Ako sa správať na cintoríne

1. Cintoríny sú pietne miesta, na ktorých by sa mal každý návštevník správať slušne. Je p**rísne zakázané vodiť psov** do areálov cintorínov. Na voľný pohyb psov a ich venčenie, sú vo VZN č. 14/2002 o niektorých podmienkach držania psov presne vymedzené miesta, kde je dovolený pohyb psov. **Cintoríny medzi tieto miesta nepatria.**

2. Obec Nové Sady, ako správca cintorínov, upozorňuje všetkých návštevníkov, že odpad, ktorý vzniká pri úprave jednotlivých hrobových miest, je potrebné triediť a odkladať do kontajnerov na odpad. Do **čiernych (alebo kovových) smetných nádob** sa odkladajú vyhorené kahance, umelé kvety, vence, obaly z kytíc a iný komunálny odpad. Je prísne zakázané odkladať odpad na iné miesto v areáli cintorína a tak vytvárať nepovolené skládky. Takisto je zakázané odkladať sklené kahance za pomníky a do trávy v okolí hrobov. Pri kosení dochádza k ich poškodeniu, a hrozí nebezpečenstvo úrazu pracovníkov, ktorí zabezpečujú vykášanie.

3. Na všetkých cintorínoch sú umiestnené aj **hnedé smetné nádoby,** ktoré slúžia na biologický odpad – to sú živé kvety, čečina, halúzky a pod. Nič iné sa nesmie do týchto kontajnerov odkladať. Sú na nich plagátiky, ktoré vymedzujú čo tam patrí a čo nie. Prečítajte si ich! Dodržiavajte podmienky separovania odpadu! Hnedé smetné nádoby, v ktorých sú pohádzané sklené kahance, umelé vence a ostatné veci, ktoré tam nepatria, smetiari pri vývoze nevysypú.

4. Každý nájomca hrobového miesta je povinný dodržiavať ustanovenia nájomnej zmluvy a prevádzkového poriadku pohrebiska. V ňom je aj ustanovenie o zákaze vysádzania stromov a kríkov v okolí prepožičaného hrobového miesta. Preto vyzývame všetkých nájomcov hrobových miest, ktorí v ich okolí vysadili tuje, iné kríky alebo stromky, aby ich odstránili. Takto vysadené tuje znečisťujú a ohrozujú aj okolité hrobové miesta, na čo sa ich nájomcovia sťažujú. Žiadame tých, ktorí budú tuje odstraňovať, aby dbali na zvýšenú bezpečnosť, aby pri odstraňovaní nepoškodili susedné pomníky. Pri neuposlúchnutí tejto výzvy, obec zabezpečí odstránenie všetkých takto vysadených kríkov na náklady nájomcu hrobového miesta.

5. Každý, kto robí akékoľvek úpravy hrobového miesta (napr. výmena starých pomníkov za nové, výmena hrobových platní, alebo osadenie nových platní na staré hroby, a pod.) je povinný takúto činnosť ohlásiť vopred na obecnom úrade. V prípade, ak si žijúci občan robí hrobové miesto na starom hrobe (napr. na hrobe rodičov, starých rodičov alebo iných príbuzných) je povinný toto vopred oznámiť na obecnom úrade v Nových Sadoch. Na prenajatie takéhoto hrobového miesta sa vzťahuje povinnosť uzavretia nájomnej zmluvy a až po jej uzavretí je možná úprava starého hrobového miesta.

6. Akúkoľvek činnosť, ktorú chce občan na cintorínoch vykonávať, je povinný prekonzultovať u správcu cintorína – Obec Nové Sady, Obecný úrad v Nových Sadoch č. 177.

7. **Miesto na cintoríne pre svojich zosnulých má každý len prepožičané, preto touto cestou upozorňujeme na dodržiavanie všetkých pravidiel, určených správcom cintorínov.**

Marta Šlosárová

Kaštieľ Nové Sady vo videoklipe Pavla Latáka

Ani neviem, ktorý deň to bolo, keď nám na obecnom úrade zazvonil telefón a v ňom sa z druhej strany ozval hlas Pavla Latáka. Pavol Laták je mladý spevák a hudobník, ktorý hudbe venuje nielen všetok svoj čas, ale hlavne celé srdce. Mali sme možnosť počúvať ho, či už na Novosadskej brázde, alebo keď hral v októbri v kaštieli a poviem Vám, že jeho lásku k hudbe musíte cítiť, aj keď máte srdce z kameňa. Najprv sme si mysleli, že tento telefonát súvisí s jeho vystúpením, nakoľko pár týždňov predtým bol spríjemniť svojou hudbou a spevom posedenie našim dôchodcom. Ale nebolo to tak. Na naše potešenie sa nás spýtal, či by mohol u nás v kaštieli v Nových Sadoch natočiť svoj videoklip k pesničke „Za tým humienkom“. Samozrejme sme súhlasili a čakali na to, kedy príde ten deň. Počasie vyšlo priam ukážkovo. Bolo trochu chladno, ale slniečko sa nedalo zahanbiť.

Prvé stretnutie prebehlo doobeda, kedy sme sa dohodli, že predsa len bude lepšie prísť poobede, keď bude slnko zo západnej strany a osvieti celý kaštieľ. Poobede sa začalo nahrávanie a veľa ľudí, najmä obyvateľov bytoviek spomínalo, ako si poobede v nedeľu oddýchli pri speve tohto umelca, ktorý im hral živý koncert. Na videoklip sme čakali vyše dvoch týždňov, ale to čakanie stálo za to. Pozrieť si ho môžete na internete, a tiež v televízii.

Ďakujeme Pavlovi Latákovi, že si vybral práve náš kaštieľ a želáme mu veľa hudobných a osobných úspechov.

redakcia

Vianočný kaštieľ

Nadácia ZSE Energia, a.s. ešte pred letom zdieľala výzvu na dotácie pre rôzne subjekty. Do tejto výzvy sme sa zapojil aj my. Našu žiadosť sme rozdelili do štyroch týždňov pred Vianocami a to tak, že každú nedeľu by sme sa stretli pri inej téme. Prvú nedeľu sme naplánovali tvorbu adventného venca, ktorý je už dlhšie súčasťou predvianočného času v našej obci. Ďalšia myšlienka na spoločné trávenie tohto sviatočného času bola výstavba Betlehemu v životnej veľkosti. Aby sme nezabudli aj na deti, tretiu nedeľu ich potešil návštevou Mikuláš. Posledná nedeľa tesne pred Vianocami bola v projekte opísaná ako koncertná nedeľa, kde popri tvorivých dieľnach, vianočnej výstave a večernej obhliadke kaštieľa mala byť vyvrcholením predchádzajúcich nedieľ. Netrpezlivo sme čakali na vyhodnotenie projektov a v deň „D“ sme hneď ráno hľadali výsledky na internete. Počkali sme si chvíľu, pretože boli zverejnené až okolo obeda. Otvorili sme súbor, kde sa v tabuľke nachádzali podporené projekty, ale náš sme to nenašli. Mrzelo nás to. Mysleli sme si, že to bude pekný projekt, kedy sa ľudia v tomto uponáhľanom svete stretnú. Ten deň bol už celý akýsi smutnejší. Ďalší deň nás ale v emailovej schránke čakalo veľmi milé prekvapenie. Z nadácie sa ozvali, že nakoľko sa im náš projekt páčil, tak ho vybrali do ďalšieho kola, kde sa bude hlasovať prostredníctvom Facebooku. Znovu sa u nás objavila nádej. Nádej nášho pekného predvianočného kaštieľa. Hlasovanie sa spustilo a bolo už iba na našich spoluobčanoch a známych, aby náš projekt podporili. A dokázali sme to. Touto cestou by sme chceli poďakovať vám všetkým, ktorí ste zahlasovali a pomohli nám uspieť v takej silnej konkurencii, akú sme mali. Bojovali sme v hlasovaní s veľkými mestami. Sme síce malá obec, ale spolu sme prekonali veľké projekty tým našim. Veď posúďte sami.

Adventný veniec

Prvé spoločné stretnutie sme absolvovali už na konci novembra pri zdobení adventného venca. Mali sme ho robiť vonku v parku pri obecnom úrade, ale bola taká zima, že sme sa presunuli do kaštieľa. Prišlo nás pomenej, ale spustila sa taká vrava, že keby ste išli okolo mali by ste pocit, že nás je tam snáď stovka. Navarili sme si horúci čajík a pustili sa do zdobenia. Najprv sme potrebovali uviazať o železnú konštrukciu vrecká naplnené slamou, aby bol náš veniec o niečo väčší. Keď sme to zvládli, potrebovali sme ho pekne ozdobiť halúzkami zo smreku. Ruky sme mali poriadne dopichané, ale neodradilo nás ani to. Pripevnili sme si lampáše, mašle, ozdoby a spoločne sme sa chvíľu poko-

chali pohľadom na to, čo sme vytvorili. Bolo nám spolu príjemne a to bolo to najkrajšie, čo sme si zo sebou zobrali domov.

Postavme si Betlehem

Odhodlanie nám nechýbalo ani ďalšiu nedeľu, kedy sme sa stretli opäť. Prišli medzi nás už aj nové tváre, ktorým sme sa veľmi potešili. Naše tvorenie už bolo ale náročnejšie, predsa len postaviť Betlehem v životnej veľkosti bol ťažký oriešok. Zavesiť svetlá, napnúť plachtu, obliecť figuríny, urobiť ohradu, nainštalovať zvieratká a všetko pekne vyzdobiť v mínusových teplotách bol boj. Premrznutý na rebríkoch, alebo poskakujúci pred Betlehemom. Keď ste si naliali horúci čaj, kým ste sa napili, tak vám stihol aj vychladnúť. Končili sme skoro po tme. Výsledok ste si už mnohí boli pozrieť osobne a kto ešte nie, tak Betlehem vás ešte pri kaštieli do konca roka počká.

Mikulášska nádielka

Už na začiatku decembra sa medzi deťmi šuškalo, že tento rok je nejaký iný. V ich schránkach sa objavili záhadné listy, ktoré boli adresované na ich mená. Adresa odosielateľa na obálkach bola „Severný pól 1“. Kto im to písal? No veď predsa Mikuláš, ktorý sa do Nových Sadov chystal 10. decembra. Podľa toho, či sa deti budú ešte snažiť a urobia nejaké tie dobré skutky. Veru sa asi posnažili, lebo Mikuláš naozaj prišiel. Deti boli pozvané aj na divadelné predstavenie, ktoré sa začínalo popoludní. O tretej bola skoro celá sála plná. Okrem svietiaceho vianočného stromčeka, čakalo deti aj jedno pestrofarebné pódium. Všetci si našli svoje miesto a úpenlivo čakali kedy sa to všetko začne. Ani sa nenazdali a medzi deti zavítali dve malé škriatky – jedna sa volala pani Brzdošková a druhá pani Pažrošková. Príbeh popletených škriatiek pred vianočnými sviatkami pobavil nielen najmenších, ale aj plnú sálu dospelákov. Deti sa do celého príbehu zapájali a veľakrát pomohli nemotorným škriatkam zachrániť situáciu. Najhlavnejší bol pre deti Mikuláš. Prišiel. Šikovné deti ani chvíľu neváhali a hneď ho zahrnuli básničkami a pesničkami. Tí najodvážnejší dokonca vystúpili na pódium pred svojich kamarátov. Mikuláš si so sebou priviedol aj nádherného anjelika s plným košíčkom balíčkov. Kto chcel, tak sa mohol s Mikulášom aj pri stromčeku odfotiť. To vám poviem, to bol veru dlhý rad. Sladkosti sa rozdali, Mikuláš sa pobral ďalej, ale nás čakalo vypúšťanie vianočných želaní do neba Ježiškovi. Na lístočkoch bolo veľa želaní, bábiky, autá, skladačky, psík a našlo sa aj želanie na nový dom. Všetky tieto priania sme uviazali o balóny, ktoré spoločne po odrátaní vyleteli vysoko na oblohu. Lenže, ako sa dozvieme, či tie želania dorazili až k Ježiškovi? Predstavte si, že nám poslal odkaz. Keď sme mu kričali, nech nám dá znamenie, či želania dostal, tak sa z ničoho nič zrazu spustil ohňostroj. Žeby to bolo znamenie? Necháme sa prekvapiť na Vianoce.

Už sú tu Vianoce

Posledná nedeľa pred Vianocami mala byť sprevádzaná vianočnou výstavou, tvorivými dielňami pre deti a večerným koncertom Miešaného speváckeho zboru Lipka z Nitry. Koncert sa nám podarilo obohatiť o vystúpenie detí z Čabu a speváckej skupiny Čabanka, ktoré si pod vedením Marty Bálešovej nacvičili pásmo s názvom „ Narodil sa Ježiško, privítajme ho“. Nakoľko uzávierka novín bola ešte pred poslednou akciou zostáva nám iba dúfať, že toto stretnutie bolo príjemné ako všetky predošlé. Veď možno ste sa boli pozrieť.

Na záver ďakujeme všetkým zúčastneným za pomoc, že ste si našli čas a aj napriek chladnému počasiu prišli medzi nás. Ostatných chceme povzbudiť, aby sa nebáli prísť a nesedeli doma. Nech sa stretávame stále vo väčšom počte.

redakcia

Traktoristom opäť zapršalo pre šťastie

Všetci dúfali, že to bude inak. Sledovanie predpovede počasia bolo na dennom poriadku už celý mesiac pred veľkou akciou. Novosadská brázda si vyskúšala svoj prvý ročník. Niekoľkomesačná príprava bola predzvesťou veľkého podujatia. Súťaž v orbe malotraktorov mala už od začiatku silnú základňu fanúšikov a nenechala sa zahanbiť ani tento rok. Intenzívnejšie prípravy začali v pondelok pred brázdou. Príprava spočívala v zabezpečení stolov, lavičiek a stanov pre našich návštevníkov, účinkujúcich a súťažiacich, ktoré nám zapožičali okolité obce. V tento týždeň sme museli stihnúť ešte vymeranie a prípravu políčok. Kto mohol, ten sa pridal a pracoval čo mu sily stačili. Pracovalo sa do neskorého večera, a keď už sme mysleli, že máme všetko hotové, prišla správa o lietajúcich prenosných toaletách, ktoré nezvládli nápor silného vetra. Aspoň nepršalo. Zatiaľ. Ráno v deň akcie sme sa zobudili do daždivého dňa. Prvá cesta smerovala do obchodu, kde sme kúpili všetky pršiplášte, čo sme v regáloch objavili. Nenechali sme sa odradiť. Každý si plnil svoje povinnosti a snažil sa pripraviť všetko do dokonalosti. Zapojili sme aparatúru, zabezpečili sme miesto na registráciu pre súťažiacich, pripravili stany, privítali predávajúcich a potom sme len čakali. Registrácia bola pred ôsmou zaplnená. Účastníci súťaže zaradili svoje stroje na cestu, kde si ich mohli zvedaví návštevníci odfotiť, kým nezačala spanilá jazda. Bolo čo obdivovať. Spanilá jazda odštartovala o 9:00 hodine. Zástup malotraktorov prešiel cez Nové Sady, Silu a Čab. Pred svojimi domami vyčkávali netrpezliví obdivovatelia silných strojov. Dážď stále neustával. Odhodlanie pripraviť skvelý deň pre všetkých nás posúval vpred. Traktoristi si prešli povinnou jazdou pravidiel a pripravili sa na samotnú súťaž. Na oblohe sa rozsvietila svetlica,

ktorá ohlásila začiatok. Diváci na naše potešenie stále pribúdali. Nenechali si ujsť zápas domácich a továrenských malotraktorov. Oralo sa niečo cez dve hodiny a vyhodnocovacia komisia sa za stenami vojenského stanu rozhodovala o výsledkoch takmer hodinu a pol. Vyhlasovanie výsledkov bolo napínavé. Víťazov okrem toho nádherného pocitu víťazstva čakali aj hodnotné ceny vo forme poukážok na tankovanie, šampanského a pohárov.

Kategória malotraktory továrenskej výroby:

1. miesto – Miloš Juriš
2. miesto – Peter Vaško
3. miesto – Samuel Bališ

Kategória malotraktory domácej výroby:

1. miesto – Miloš Čechvala
2. miesto – Štefan Farkaš
3. miesto – Mário Benka

Po vyhodnotení sa začal sprievodný program. Otvoril ho hudobník Pavol Laták. Ľudia sedeli pri pódiu pod dáždnikmi a spoločne spievali a zabávali sa. Po hudobnom kole tohto hudobníka prišla na rad skupina Acoustic Groove a ich prespievané celosvetové ale aj slovenské hity. Detský prekážkový beh, ktorý mal byť súčasťou bohatého sprievodného programu, sa kvôli dažďu nepodarilo odštartovať, ale najdôležitejšia bola pre všetkých bezpečnosť našich detí. Veríme, že budú mať ešte príležitosť si tieto preteky vyskúšať. Napriek tomu sa deti vyšantili pri hode váľkom. A nielen deti. Zaujímavé ceny ako fľaša Frndžalice a strieborný set pre dámy poháňali všetky výkony za hranice posledného hodu. A neboli to jediné ceny. Tombolové lístky sa začali predávať už poobede. Všetci si brúsili zuby na víkendový pobyt pre dvoch, akčnú kameru, vysokotlakový čistič, kartóny vína, ale potešili aj ostatné ceny, ktoré sme získali aj vďaka našim sponzorom, ktorým patrí veľké poďakovanie, nakoľko bez ich podpory by toto podujatie nebolo na takejto úrovni. Program pokračoval vystúpením hudobnej skupiny Hrdza z východu. Ich ľudové piesne v modernejšom prevedení roztancovalo hľadisko. Vystriedala ich kapela Soundkraft, v ktorej pôsobí aj náš spoluobčan a ukončenie programu si zobrala na starosť posledná mladá skupina The Paranoid, ktorá prilákala veľa mladých ľudí. Končili sme neskoro v noci. Unavení, ale spokojní, že Vás prišlo toľko. Touto cestou by sme sa radi poďakovali za Vašu podporu a návštevu. Je obdivuhodné, že nás takéto podujatie vie takto spojiť a aj napriek nepriaznivému počasiu ste nás prišli podporiť. Taktiež veľké poďakovanie patrí organizačnému tímu a všetkým pomocníkom. Venovali tejto akcii veľa svojho voľného času a nemenej síl. V neposlednom rade patrí vďaka sponzorom za materiálnu a finančnú pomoc. Ceníme si túto spoluprácu a dúfame, že o rok nás už dážď opustí.

redakcia

Tvorivé tekvičkové dielne

Piatok trinásteho je podľa povery považovaný za nešťastný deň. Psychológovia objavili, že niektorí ľudia majú nehody alebo ochorejú práve v piatok trinásteho. Je to pripisované tomu, že ľudia podvedome cítia úzkosť a obavy z tohto dňa. Ale my sme sa nebáli. Urobili sme si s deťmi v kaštieli tvorivé dielne. Aby sme podčiarkli magický dátum, tak sme sa rozhodli vyrobiť strašiakov z tekvíc. Ježibaby sme vyrábali vystrihovaním z papiera a aby sme vytvorili aj niečo pekné, tak sme si pripravovali aj ozdoby z polystyrénu, ktoré sme následne akrylovými farbami rozveselili. Pre šikovné dievčatá boli pripravené jedlé prsty Strigy Strigovej, ktoré sme vyzdobovali a následne aj zjedli. Po stoloch sa nám kotúľali gaštany a všetky postavičky vyrobené z nich. Nakoniec sme si z našich prác urobili výstavu a rozlúčili sa dúfajúc, že to neboli posledné dielne.

redakcia

Mária Terézia – panovníčka, manželka a matka

V tomto kalendárnom roku si pripomíname 300 rokov od narodenia významnej panovníčky, ktorá sa do našich dejín zapísala nielen ako reformátorka, ale aj milujúca manželka a matka 16 detí. Vďaka politickým sobášom jej detí sa stala i nepísanou svokrou vtedajšej Európy. Na trón v monarchii nastúpila v roku 1740 ako 23 ročná, neskúsená dievčina, a hneď spočiatku svojej vlády musela čeliť útokom z okolitých štátov. Postupne dokázala, že vie vládnuť pevnou rukou a svoje krajiny začala reformovať v duchu osvietenských myšlienok. Cieľom reforiem bolo modernizovanie krajiny i zlepšovanie životných podmienok poddaných. Túto panovníčku sme si pripomenuli projektovými prácami siedmakov, ktorí sa snažili zmapovať život a reformy nielen Márie Terézie, ale aj jej syna, Jozefa II.

Mário Ručkay

Osobnosti humanizmu a renesancie

Renesancia je epocha v kultúrnom a duchovnom vývoji v západnej a strednej Európe súbežná s náboženskou reformáciou a nadväzujúca na antiku. Vznikla v Taliansku v 14. storočí a postupne sa do 16. storočia rozšírila po celej Európe. Išlo jej o znovuobnovenie antickej kultúry a vzdelanosti. Vďaka nej a humanizmu sa rýchlejšie začínajú rozvíjať dovtedy zanedbávané vedy a ľudstvo objavuje svoje schopnosti. Siedmaci si k téme humanizmus a renesancia pripravili pútavé projekty, v ktorých priblížili niekoľko významných osobností tohto obdobia ľudských dejín. Mikuláš Koperník a jeho nový pohľad na vesmír a slnečnú sústavu, legendami opradený Leonardo da Vinci a jeho záhadné výtvory, ale aj Johan Gutenberg a jeho urýchlenie šírenia informácií medzi ľuďmi vďaka zdokonalenej kníhtlači, to všetko boli vďačné témy projektov, ktoré obohatili vyučovaciu hodinu. Mnohé projekty prekvapili. Ukázali tvorivého ducha a fantáziu niektorých našich žiakov. Téma renesancie tak zostane hlboko vrytá v pamäti žiakov siedmeho ročníka.

Mário Ručkay

Deti vojny nechcú !!!

„Keď zlyhá komunikácia“ -táto téma je poslednou témou v piatackom dejepise. Ľudstvo od svojho počiatku viedlo množstvo vojen. Vojnové konflikty sú ako červené rieky krvi, ktoré pretkávajú našu históriu. Na vyučovacích hodinách tejto téme venujeme obzvlášť veľkú pozornosť. Spoločne hľadáme príčiny, prečo ľudia v minulosti, no žiaľ ešte i dnes siahajú po zbraniach a vedú vojny. Rozprávame sa o dôsledkoch vojen a to nielen na vojakov, ale i na civilné obyvateľstvo. Niektoré najznámejšie vojny si pripomenieme i na základe filmových dokumentov. Potom necháme doznieť emócie a dve slová VOJNA a MIER sa žiaci snažia čo najlepšie výtvarne zachytiť. I v tomto školskom roku vznikli krásne obrázky, ktoré sme spojili do dvoch plagátov. Jeden plagát zachytáva význam slova VOJNA a ten druhý, jeho náprotivok, má vyjadrovať význam slova MIER. Smutné na tom je, že s vojnovými výjavmi žiaci nemali problém, no pri slove mier sa niektorí pýtali, čo majú kresliť. Nezovšednel nám už ten náš dlhotrvajúci mier? Našťastie odkaz našich detí je jasný: Deti vojny nechcú!!!

Mário Ručkay

Výstava exotického hmyzu, motýľov a pavúkov

Máme nových podnájomníkov. Skoro každá jedna výstava sa začala takto. A prečo? Pretože na mesiac december sa kaštieľ stal domovom pre rôzne exotické živočíchy. Podarilo sa nám zapožičať časť súkromnej zbierky zberateľa Michala Zachara a nainštalovať túto výstavu u nás v múzeu. Pre tých, ktorí sa na výstavu neboli pozrieť, môžeme napísať, že časť zbierky predstavovala vyše 2000 druhov rôznych motýľov, chrobáčikov alebo iného hmyzu. Samozrejme sme mali aj živých nájomníkov. Návštevníci si mohli pozrieť živého škorpióna, švábov, mnohonožky, pakobylky, strašilky, zákernice, ale aj tri druhy pavúkov. Jeden bol veľký ako dlaň dospelého človeka. Výstavu si bolo pozrieť viac ako 100 dospelých a niečo cez 300 detí. Motýle svojimi farbami lákali najmä dievčatá, a pavúky a škorpióny svojou tajomnosťou a nebezpečenstvom najmä chlapcov. Tí smelší si mohli niektoré zvieratká pohladkať. Najviac odvážlivcov sa objavilo najmä u tých najmenších návštevníkov múzea. Tieto malé zvieratká si prišli pozrieť škôlkari z Nových Sadov a z Čabu, školáci z našej základnej školy, a tiež z Čakajoviec. Dokonca sme mali veľmi veľa návštevníkov z Nitry, aj z Bratislavy. Sme radi, že sa nám podarilo takúto zaujímajú výstavu zabezpečiť aj u nás v kaštieli.

A čo nás čaká?

Na mesiac február a marec sme si z Hvezdárne v Partizánskom dohodli zapožičanie výstavy o Milanovi Rastislavovi Štefánikovi a výstavu s názvom „Pozvali nás do vesmíru“. Výstavu o Milanovi Rastislavovi Štefánikovi tvorí 9 panelov, ktoré zobrazujú Štefánika nielen ako postavu slovenskej politiky pred 1. republikou a vedúcu osobnosť česko-slovenského zahraničného odboja, ale predovšetkým ako astronóma, ktorý sa so svojimi odbornými poznatkami presadil vo vedeckých kruhoch. Na jednotlivých paneloch sa návštevníci zoznámia s jeho detstvom, vedeckou a diplomatickou kariérou. Text je doplnený o bohatý obrazový materiál, jeho vlastné citáty a citáty, ktoré o Štefánikovi vyslovili významné osobnosti

jeho aj našej doby. Mapa sveta s vyznačenými cestami odhalí Štefánikove cestovateľské skúsenosti. Posledné panely sú venované jeho poslednému letu a monumentálnej mohyle na Bradle. Výstava o vesmíre predstavuje udalosti od prvého letu človeka do vesmíru až po pravidelné misie na medzinárodnej vesmírnej stanici obiehajúcej okolo našej Zeme. Prvá cesta človeka do vesmírneho priestoru začala 12. apríla 1961 s Jurijom Gagarinom v kozmickej lodi Vostok. Po jednom oblete Zeme v trvaní 108 minút pristál na padáku pri Semelove v Saratovskej oblasti. Ďalším míľnikom na tejto strastiplnej vesmírnej ceste bol let prvej ženy Valentiny Tereškovovej 16. júna 1963 v lodi Vostok. Tento let trval tri dni. Počas letu obletela Valentina 48 krát našu planétu. Presná doba jej letu bola 70 hodín a 50 minút. Pristátie sa uskutočnilo 19. júna 1963. Podobne ako Jurij Gagarin, aj Valentina sa pri pristátí katapultovala. Sovietsky zväz si dláždil prvenstvo v dobývaní vesmíru. Avšak ani druhá svetová veľmoc, Spojené štáty americké, nezaostávala a napredovala rovnako rýchlo. Už po 23 dňoch od pristátia J. Gagarina letel, hoci iba po balistickej dráhe, Američan Alan Bartlet Shepard. Po ňom sa na obežnú dráhu dostal John Glenn, ktorý 20. februára 1962 urobil tri oblety okolo Zeme na palube lode Friendship. Najväčším triumfom ľudského snaženia bolo pristátie človeka na Mesiaci počas misie Apolla 11 21. júla 1969. Bolo to po prvýkrát, keď sa človek dostal na iné prirodzené kozmické teleso ako na Zem. Po misii Apollo sa Američania rozhodli na obežnej dráhe natrvalo nechať orbitálnu stanicu. Skylab bol americký projekt orbitálnej kozmickej stanice, ktorá krúžila na orbite Zeme 6 rokov. Na obežnú dráhu bola vypustená 14. mája 1973 a 11. júla 1979 bola navedená do atmosféry, kde až na drobné úlomky zhorela. Aj takéto informácie Vás budú čakať na februárovej výstave, na ktorú vás srdečne pozývame. Ak máte nejaké nápady, čo by sa vám v kaštieli páčilo, napíšte nám o tom.

redakcia

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

(od posledného vydania)

Blahoželáme mladomanželom

František Hříbal – Katarína Gabalcová
Branislav Boor – Martina Varačková
Jakub Halás – Alexandra Krošláková

Prišli na svet

Kristína Černická
Noemi Proksová
Jozef Šťastný
Mia Molnárová
Šimon Šelmeci
Ján Michalík
Peter Krajanec

Naši noví obyvatelia

Marek Suchý
Monika Suchá
Dominik Suchý
Lenka Černická
Zuzana Černická
Martina Boor
Mária Drbúlová
Eliška Bednáriková
Štefan Karvay
Tatiana Čaladiová
Štefan Hudec
Jana Hudecová
Dominik Hudec
Damián Hudec
Marián Rízek
Katarína Rízeková
Tomáš Rízek
Marek Poproč
Marcela Králičová
Matej Poproč

Navždy nás opustili

Anna Poništová
Peter Varga
Peter Michalík

Na pamiatku zdravotnej sestre

Pani Matilda Hotová sa narodila 18.4.1944 rodičom Ladislavovi a Jozefíne ako druhé dieťa z deviatich žijúcich, v obci Čab. Po skončení základnej školy mala umožnené študovať na Strednej zdravotníckej škole v Nitre, ktorú aj úspešne dokončila. Narodilo sa jej prvé dieťa a to bola dcéra. Po materskej dovolenke, ktorá v tých časoch nebola dlhá, nastúpila pracovať v roku 1965 na Obvodné zdravotné stredisko v Nových Sadoch ako zdravotná sestra pod vedením MUDr. Ladislava Prievozníka. S týmto úžasným Človekom (áno s veľkým Č) pracovali spolu viac ako 50 rokov. Bola bútľavou vŕbou pre veľa ľudí, ktorí sa na ňu mohli spoľahnúť a zveriť sa jej. V roku 1971 sa jej narodilo druhé dieťa – syn. Jej cieľavedomosť, obetavosť, neoblomnosť a neskutočná sila jej pomáhali prežiť veľa ťažkých a smutných dní.

Samozrejme, že boli určite aj pekné. Milovala slnko. Do konca svojho života sa vydržala „opekať“ na slnku či už pri práci, alebo iba tak. Vždy dbala o svoj zovňajšok, ale nielen oň. Skúšala vždy nové a nové recepty, vyvárala, vypekala. Chudnutie pri nej bolo nemožné. Púšťala sa do štrikovania, rada čítala či už časopisy, alebo knihy. Žiaden sviatok ako meniny, narodeniny, Vianoce, sa nezaobišli bez dobrej knihy, krížovky a osemsmerovky nevynímajúc. Mala vynikajúcu pamäť. Iba u niektorých pacientov si nebola istá v roku narodenia. Bez reptania navštevovala pacientov v domácnostiach, či pálilo slnko, pršalo, padal sneh a fúkal vietor. Vedela sa obetovať pre každého, pomoc neodoprela nikomu. Nikdy nikomu nebola na obtiaž a ťarchu. Nesťažovala sa, že ju niečo bolí, neplakala – možno iba keď ju nikto nevidel. Po odchode do dôchodku od novembra 2016 si nestihla užiť oddych. Ledva čakala kým príde jar, aby už mohla ísť do záhrady. Žiaľ nedočkala sa. 18. januára prišlo niečo, čo narušilo všetky plány a ukončilo jej radostné dni. V marci sa už prestala brániť a odišla k svojim blízkym na večnosť.

Bola dobrou kamarátkou, kolegyňou, dcérou, sestrou, matkou, babinou a aj babinkou jej prvej pravnučky. Naša Macka, Matilka, sestrička, mamička, babina a babinka nám bude chýbať. Bude nám chýbať až dovtedy, pokiaľ neodíde aj posledný človek, ktorý ju poznal.

Česť jej pamiatke.

Iveta Beláková

Október – mesiac úcty k starším

Človek je krásny nielen vtedy,
keď má pružný krok.
Človek je krásny podľa múdrosti
čo zračí sa mu v oku,
podľa vrások a bielych vlasov,
podľa slov, keď ponára sa
v rozhovore s deťmi do rokov,
keď aj on bol mladý.
Človek je krásny vtedy,
keď ho ľudia a majú radi.

Najkrajšie prázdniny boli vždy tie u starých rodičov. Babka bola zázračná, vždy mala všetko upratané, pripravené a vedela mi odpovedať na všetky otázky. Mohla som sa spýtať čokoľvek a nikdy ju nič neprekvapilo. Koláč mala ako z najkrajšieho obrázku a tá jeho vôňa a chuť. Alebo keď mi dovolila pichať do cesta vidličkou, aby sa nám neurobili bubliny. To boli krásne chvíle. Dedko ten bol zase výmyselník. Ešte len mi zazrel iskričku v oku a už so mnou súhlasil. Nemusela som ani vysloviť čo by som chcela, vždy to vedel skôr. Ako nás babka naháňala, keď mi robil skrýšu v korunách stromov, alebo keď ma učil pribíjať klince a vždy som si trafila po prste. Vrátila by som ten čas aj za všetko bohatstvo sveta, ale nedá sa. Roky plynú a život je nevyspytateľný. Zostala mi už iba jedna babička, druhá babička ani dedkovia tu už nie sú, ale naučili ma toho veľa a preto je dôležité vážiť si starých ľudí a prejavovať im úctu. Za ich múdrosť, skúsenosti, pochopenie, lásku a za nich samých. Úcta k tým, ktorí tvrdo pracovali, aby sa nám žilo lepšie. Úcta k tým, ktorí sa každý deň vzdávali radostí, ktoré im život ponúkal, aby urobili šťastnými nás, ich deti. Úcta k naším otcom a k naším mamám. K naším prarodičom. Ku všetkým, ktorí si zodrali svoje ruky, aby naše zostali hladké a nepoškvrnené. Som rada, že im našu úctu môžeme vzdať aj stretnutím s nimi. Tento rok sme sa zišli 3. októbra v podkroví kaštieľa. Porozprávali sme sa, zabavili pri hudobnom vystúpení Pavla Latáka, niektorí si aj zatancovali, a hlavne sa stretli. Aby aj starí ľudia vedeli, že sme tu pre nich a radi sa s nimi stretávame. Nikto nechce byť sám, ani mladí ľudia. Je dôležité vytvoriť miesto a priestor, kde sa môžeme porozprávať. Teší ma, že u nás v obci sa dôchodcovia zapájajú do kultúrnych podujatí. Veľakrát mi pomohli, vlastne sú prítomní na každej pripravovanej akcii a je jedno, či prší, či fúka. Vždy si nájdu čas a zato im veľmi pekne ďakujem. Sú pre mňa vzorom, ako sa dá užívať si každé obdobie nášho života. Rozdávajú energiu okolo seba a učia mladých lepšiemu životu, aj keď to veľakrát pochopíme až neskoro.

I.T.

Najkrajšia kresba a fotografia

Návštevníci nášho múzea mali možnosť počas leta vidieť výstavu prác našich žiakov pod názvom „Kaštieľ očami detí“. Táto aktivita sa nám veľmi páčila, preto mi dovoľte osloviť všetkých, ktorí radi kreslia a fotografujú. Nakreslite nám čo sa vám na výstavách najviac páčilo, alebo odfoťte nejaké miesto v obci, ktoré je pre vás zaujímavé a my všetky práce zaradíme do súťaže o najkrajšiu kresbu a fotku. Vaše práce budú vystavené v kaštieli a budete môcť hlasovať za víťaza. Tí najlepší budú odmenení. Stačí ak nám vaše práce prinesiete na obecný úrad, pošlete emailom na ivana.tomanova@novesady.sk alebo nám ich zašlite na adresu:

Múzeum Nové Sady
Nové Sady 177
951 24

redakcia

FUTB. TABUĽKY

VII. A skupina – muži

Klub	Z	V	R	P	Skóre	Body
1.OFK Čakajovce	13	11	1	1	45:5	34
2.TJ Družst.Svätoplukovo	13	11	0	2	64:18	33
3.FK Mojmírovce	13	9	3	1	37:18	30
4.FC Cabaj-Čápor	13	9	2	2	44:18	29
5.TJ Nové Sady	**13**	**8**	**1**	**4**	**57:21**	**25**
6.ŠK Hájske	13	8	1	4	48:27	25
7.FK FC 31.Jarok	13	7	1	5	46:30	22
8.ŠK Magnus (futbal)	13	6	1	6	64:33	19
9.ŠK Nitra-Dolné Krškany	13	5	0	8	22:40	15
10.TJ Družst.H.Lefantovce	13	3	1	9	14:31	10
11.TJ Družstevník Šurianky	13	3	0	10	33:51	9
12.FC Štefanovičová	13	3	0	10	17:82	9
13.TJ Družst. D.Lefantovce	13	1	1	11	12:73	4
14.TJ Slovan Nitra-Kynek	13	1	0	12	22:78	3

Dorast V. liga – U19 stred ZsFZ

Klub	Z	V	R	P	Skóre	Body
1.MFK Alekšince	11	11	0	0	59:15	33
2.TJ Oponice	11	6	2	3	27:18	20
3.TJ Nové Sady	**11**	**5**	**4**	**2**	**23:17**	**19**
4.OFK Tovarníky	11	5	3	3	29:17	18
5.TJ Slovan Zbehy	11	5	2	4	39:17	17
6.TJ Slovan Krušovce	11	5	1	5	28:20	16
7.TJ Slovan Čeľadice	11	4	4	3	33:31	16
8.TJ Slovan Bojná	11	5	0	6	24:37	15
9.OFK Solčany	11	4	1	6	37:33	13
10.TJ Družstevník Jacovce	11	2	3	6	20:32	9
11.”Združ.FC Výč.-Opatovce”	11	2	2	7	24:50	8
12.OFK Hrušovany	11	1	0	10	9:65	3

Žiaci - skupina B

Klub	Z	V	R	P	Skóre	Body
1.Čermáňsky FK Nitra B	8	6	1	1	35:8	19
2.ŠK Magnus (futbal)	8	6	0	2	54:11	18
3.”Združ.FC V.výč.-Opatovce”	8	5	2	1	25:5	17
4.ŠK Veľké Zálužie	8	5	0	3	32:16	15
5.TJ Slovan Nitra-Chrenová B	8	5	0	3	23:17	15
6.TJ Slovan Zbehy	8	3	1	4	39:18	10
7.FK Janíkovce	8	3	0	5	19:23	9
8.ŠK Rumanová	8	1	0	7	5:87	3
9.TJ Nové Sady	**8**	**0**	**0**	**8**	**1:48**	**0**

„Vianočný Pelikán“

Ako už býva zvykom, aj tento rok vystúpia deti z folklórneho súboru Pelikánik na Štedrý večer v Evanjelickom chráme Božom v Nových Sadoch o 17.00 hodine so svojim programom. Deti usilovne nacvičujú vianočný program postavený na hovorenom slove, piesňach a tancoch. Chcú všetkým ukázať ako zvládajú nielen spievať, tancovať, ale aj orientovať sa na javisku, či narábať s palicami. Naučili sa slovenské vianočné koledy ako Do hory, do lesa, valasi; Vstávajte pastieri a iné. S nadšením hojdajú narodeného Božieho syna, spievajú mu uspávanku. Chcú aj Vám vinšovať **ponajprv šťastie, zdravie, hojné Božské požehnanie, na poly úrody, v stodole plnosť, v komore hojnosť, v pitvore svornosť, v izbe lásku, úprimnosť a na dietkach radosť, aby ste boli veselí ako v nebi anjeli.** Všetkých Vás srdečne pozývajú a tešia sa, ako Vám spríjemnia Štedrý večer.

Veronika Ešše

Letné obecné slávnosti

V polovičke leta sa v našej obci konala „Letná slávnosť“. Začiatok celej akcie bol vzhľadom na vysoké horúčavy stanovený na 18:00 hodinu. Brány múzea boli otvorené už poobede, nakoľko hrubé múry kaštieľa počas letných mesiacov príjemne chladia. Návštevníci si mohli pozrieť zapožičanú expozíciu z Múzea Jána Thaia v Nových Zámkoch a výstavu venovanú básnikovi katolíckej moderny, nášmu rodákovi Jankovi Silanovi. O prehliadku prejavili záujem aj účinkujúci v programe slávnosti a mnoho iných cezpoľných hostí. Otvorenie programu zahájil Detský folklórny súbor Pelikánik, ktorého poslaním je prostredníctvom detí šíriť a v povedomí súčasníkov naďalej uchovávať ľudovú tradíciu nášho kraja, ale aj folklórne prvky iných oblastí Slovenska. Tých najmenších vystriedali väčšie deti Detského folklórneho súboru Silešánek. Svoju existenciu začal vo februári 2009 ako tanečný krúžok pri ZŠ Vinodol. Tento nápad zrealizovali dve talentované študentky Anežka a Monika Verešové. Členmi súboru sú deti vo veku od 5 do 18 rokov, rozdelené na prípravku a reprezentačnú zložku. Spracováva piesne a tance hlavne z regiónov Požitavia, Ponitria a Tekova. Počas svojej existencie sa súbor predstavil na mnohých podujatiach a festivaloch doma aj v zahraničí. Vo svojom prvom vstupe sa predstavili tancom „Už ideme z poľa“. Išlo o hudobno-tanečný obrázok, ktorý zobrazoval prácu na poliach počas žatvy. Folklórny súbor Jelenčan, ktorý udržiava a rozvíja folklór z Požitavského regiónu sa predstavil programovým blokom „Čriepky z Tekova“, „Regrúti“ a „Aj u nás sa tancuje“. Potešili hlavne milovníkov kvalitného folklóru ich vášňou k tancu a spevu, ktoré do predstavenie vložili. Na oslavách nechýbala ani spevácka skupina zo susednej dediny a to Čabanka. Spevácka skupina Čabanka začala svoju činnosť v roku 2000 občasným stretávaním sa niekoľkých nadšených žien, ktorým kultúra, piesne a zvyky našich predkov neboli ľahostajné. Postupne sa k nim pridávali ďalší. V súčasnosti má spevácka skupina 15 členov a pracuje pod vedením Evky Mikuškovej. Svojimi programami obohacujú a spestrujú kultúrny život v obci Čab, v blízkom i ďalekom okolí a zachovávajú tak ľudové tradície v piesňovej i zvykoslovnej podobe. Zabavili sme sa na príbehu stretnutia dvoch rodín, ktoré sa mali manželstvom ich detí spojiť. Po ukončení všetkých vystúpení sa začala zábava, kde do tanca hral Dj Homza. Parket sa po západe slnka rýchlo zaplnil a zostal prázdny až po poslednej pesničke nadránom.

redakcia

Šarkany vzduchom chladené

Je ráno 14. október. Slniečko svieti, ale aj tak sa smutne pozerám von oknom. Dúfala som, že bude fúkať vietor a že si s deťmi užijeme krásne popoludnie. Namiesto toho rozmýšľam, kde sa dá zakúpiť obrovský ventilátor, aby sme tie naše pestrofarebné šarkany vyhnali do oblakov. Prípravy vrcholia a na moje prekvapenie sa vietor spustil. Poviem vám, že takto som sa dávno netešila. Predsa len budú tie šarkany lietať? Pripravíme čaj, založíme oheň na opekanie a pustíme sa z poľovníckej chaty na miesto určenia. Zatiaľ je nás iba pár. Deti si doniesli svoje šarkany, ale boli aj také, čo si požičali tie naše spoločné. Začali sme zdvíhať na oblohu prvých odvážnych šarkanov. Hneď sa mi ten môj zamotal o susedného. Kým sa nám ich podarí odmotať, je nás tu zrazu celá kopa. Šarkan po šarkanovi sa zdvíha, akoby sa vietor snažil dohnať to, čo ráno zameškal. Poriadne nás vyštípalo, ale stálo to za to. S červenými tvárami od vetra sme sa vybrali opäť s deťmi na poľovnícku chatu, kde nás už čakali poľovníci so svojimi psíkmi. Deti sa im veľmi potešili. Porozprávali nám o tom, že poľovníctvo nie je len o poľovačkách, ale aj o starostlivosti o zvieratá. Predviedli nám ukážky ich poslušných psov a deťom zodpovedali nespočetné množstvo otázok. Neskôr, keď už nám v bruchu vyhrávalo, sme si opiekli dobroty na ohni a oddýchli si, pretože nás čakali ešte tvorivé dielne a hľadanie strateného pokladu. Vyrezané tekvičky vyplašili skoro všetkých, pastelky sa nám po maľovaní vytupili a pexeso sme zvládli ľavou zadnou. Netrpezlivé deti dlho čakali, kedy príde tá chvíľa a dostanú poklad. Ale verte mi, nebolo to také jednoduché. Aby dostali indície, kde sa poklad nachádza, museli splniť veľa spoločných úloh a mali to o to ťažšie, že sa museli naučiť všetci súťažiť za jedného a jeden za všetkých. Budúci rok budem musieť vymyslieť ťažšie úlohy, lebo tieto deti zvládli veľmi rýchlo. Poklad našli. Rozdelili si ho a spokojne sa pobrali domov. Veď to bol celkom namáhavý deň.

I.T.

Viac informácií nájdete na internetovej stránke: **www.novesady.sk**

Knižná búdka

Možno ste si už viacerí všimli, že v našom parku vyrástla na stračej nôžke knižná búdka, ktorá mala zaplniť aspoň z časti miesto našej zatvorenej knižnice. Knihy do búdky priniesli naši obyvatelia postupne. S malou dušičkou sme dúfali, že sa tam nejaké nové objavia. A veru objavili. Knihy sa začali pomaly meniť a pribúdali stále iné, nové a zaujímavé. A ako to funguje? Z búdky si knižky môžete požičať domov, prečítať a vrátiť. Prípadne, ak sa Vám nejaká knižka veľmi zapáčila, môžete jej podarovať nový domov u vás. Taktiež je možné, že vaše poličky na knihy sú už plné a nemáte kam tie nové ukladať. Nájdete im nové miesto u nás. Veď búdka v parku ešte stále stojí, aj keď už na ňu začal padať sneh, snáď to vydrží a bude naďalej slúžiť všetkým vášnivým čitateľom.

redakcia

Spomienky na Silu

Je 19. novembra 2017 neskoro večer. Vilo Rozboril v televízii rozbehol moju obľúbenú reláciu „V siedmom nebi“.

Viac rokov sa rozhodujem, že pre súčasníkov napíšem niečo o minulosti môjho rodiska. Pred osemdesiatimi rokmi mala Sila dvesto metrov dlhú ulicu v smere východ-západ. Sklon ulice bol po kríž 8 %, vyššie až 12 %. Horná časť ulice bola v miernejšom sklone. Niektoré domy boli dlhé, obývané tromi či štyrmi rodinami. Južná ulica sa volala „Stado“. Severná ulica sa volala „Za humnami“. Obidve sa na vrchu dediny spájali s prostrednou ulicou, ktorá názov nemala. To bola Sila. Za humnami bola „Dolinka“, kde som prežila prvé detské roky. Ľavá časť dediny mala pasienky na „Žlábku“ a v „Hlinníku“. V týchto dvoch lokalitách sme pásli husi, kozy a ovce. Kravy sme pásli na lúkach pri potoku. Bohatých ľudí bola veľmi malá skupina. Chudobných s veľa deťmi bolo asi 95 %. Ak súci chudobní chlapci chceli prežiť, museli odísť k vojsku. Niektorí odišli pred 2. svetovou vojnou, ale väčšina odišla po nej. Sú to nasledovné priezviská: Hurta, Gabalec, Bošanský, Fačkovec, Plačko. Posledný, ktorý odišiel asi v roku 1973 bol Peter Gajdoš. Tá snaha chlapcov nebola márna, nakoľko posledný z nich po rokoch štúdia a práce v zahraničných zložkách dosiahol najvyšší cieľ. Náš spoluobčan Peter Gajdoš dosiahol postavenie ministra obrany Slovenskej republiky.

Nesmiem zabudnúť, že dlhé roky mala Sila okolo 190 obyvateľov a medzi nimi vyrástol aj kňaz, básnik katolíckej moderny Janko Silan. Po 2. svetovej vojne skoro všetci sme vyštudovali stredné školy a húfne sme sa rozpŕchli po celom Slovensku. Ťahá nás to domov, ale sú to už len spomienky.

Ja osobne ďakujem rodičom generála a ministra Slovenskej republiky Petra Gajdoša, že vychovali pracovitého a citlivého človeka, ktorý je ľudský k zomierajúcemu chlapcovi milujúceho post vojaka, ktorého pozval na cvičisko, aby mohol zažiť to, čo miloval.

„Rodičia Štefan a Hedviga Gajdošoví, ďakujem Vám, že ste vychovali ministra obrany.“

Ľuda Pešková

Tvoj mobil v Afrike

Zamysleli ste sa niekedy nad tým, kde končí napríklad váš mobil keď zostane nefunkčný? Alebo elektronika z vašej domácnosti? Tak tejto tématike sa venovala výstava predstaviteľa súčasnej slovenskej fotografickej tvorby Martina Baláža s názvom „Tvoj mobil v Afrike“. Najzvedavejší boli tentokrát škôlkari, ktorí sa prišli na výstavu pozrieť hneď na začiatku. Zvedavo počúvali majiteľa výstavy ako rozpráva o jeho potulkách v Afrike. Deti najviac zaujímal rozdielny život detí v tejto krajine a ten ich. Nevedeli si predstaviť, že by si kreslili na zemi, pretože nemajú vôbec doma stôl, alebo, že by niektorý deň nedostali na desiatu ani na obed žiadne jedlo. Autor fotografií poukázal na rozdielnosť našich svetov, ale hlavne na to, že Afrika sa pomaličky zasypáva našim elektro odpadom, ktorý nie vždy separujeme tak, ako by sme mali. Ľudia v Afrike tento odpad zapália, aby im zostali len drahé kovy, ktoré by mohli ich rodinu zachrániť a zarobili by si nejaké peniaze aspoň na stravu na jeden deň. Tieto drahé kovy potom odovzdávajú a ostatné veci, ktoré môžu použiť, predávajú pred svojimi domami tým bohatším. Výstava mala edukatívny a osvetový charakter, takže si návštevníci odniesli veľa nových informácií a možno aj nový obzor dôležitosti správneho separovania odpadu.

redakcia

Ponitrianske združenie
obcí pre separovaný zber
a nakladanie s odpadmi

Harmonogram vývozu komunálneho a separovaného odpadu v roku 2018
Obec Nové Sady

január

5	
11	
18	
19	

február

2	
15	
16	
19	

marec

2	22
7	štvrtok 29
15	
16	
21	

apríl

4	26
13	27
14	
18	
19	

máj

2	30
11	
16	
18	
25	

jún

6	27
8	
13	
15	
22	

júl

6	25
11	
12	
13	
20	

august

3	22
8	31
10	
16	
17	

september

5	28
11	29
14	
19	
20	

október

3	26
12	30
12	
17	
25	

november

9	29
14	
16	
23	
28	

december

7	
14	
21	

VEĽKOOBJEMOVÝ ODPAD	21.4.2018 - jarný	6.10.2018 - jesenný

pristavenie kontajnera , vždy na 3 dni (piatok pristavenie, vývoz kontajnerov v pondelok)

PAPIER

noviny, časopisy, knihy, zošity, katalógy, listy, obálky, letáky, výkresy, telefónny zoznam, plagáty, pohľadnice, zakladače, krepový papier, papierový obal, kartón, lepenka, kancelársky papier,

BIO odpad

zbytky ovocia, zeleniny, starý chlieb, bezmäsité zbytky jedla, papierové vrecko znečistené zeleninou, ovocím,maslom, džemom, škrupinka z orecha a vajca, usadenina z kávy, čajové vrecko, piliny a hobliny, vata, vlasy, chlpy

PLASTY + KOVOVÉ OBALY

plastové fľaše od nápojov, rastlinných olejov, obaly od aviváží, šampónov, čistiacich prostriedkov, tégliky od jogurtov, hračky z plastov, Plechovky od nápojov, umyté konzervy od mäsa, rýb, zeleniny,iné drobné kovové obaly a pod. viacvrstvové (krabicové)obaly od mlieka, smotany a iných mliečnych výrobkov,džúsov obalové fólie, polystyrén, plastové tašky, vedrá, koše, prepravky atď.

KOMUNÁLNY ZBYTKOVÝ ODPAD

nepatrí do smetnej nádoby: elektroodpad, objemný odpad, stavebný odpad, nebezpečný odpad biologický odpad zo záhrad a horúci popol !!!

ELEKTRO + NO

To, že ochrana životného prostredia sa vypláca, vieme všetci.
V spolupráci s nami sa určite vyplatí aj Vám.

